Hlas volajícího na poušti *2. adventní neděle 8. 12. 2013*

I. Čtení: Iz 35 Hlavní čtení: Mt 3,1-12

Milí bratři, milé sestry, vzpomínám na to, jak nám jeden zkušený farář před nějakým časem říkal: *Je dobře, že kazatelé konečně pochopili, že už nemají kázat v adventním čase proti konzumnímu a povrchnímu stylu života.* Musel jsem nad tím chvíli přemýšlet – a pak jsem se ho zeptal: *Ale když my přestaneme kritizovat konzumní pojetí Vánoc a plytký styl života vůbec, kdo to potom udělá za nás?* Vždyť to není dobře, že tak lidé žijí. Kdybychom utichli, největší radost by z toho měli ti, kteří na tom nejvíce vydělávají. Možná že jsme jen pouhé „hlasy volající na poušti", ale to nás ještě neopravňuje mlčet. Hlas volajícího na poušti… Tento výraz z Matoušova evangelia se stal příslovečným. Označuje toho, kdo sice varuje před zlými věcmi, které mohou vést třeba až ke katastrofě, ale koho už nikdo neposlouchá, koho lidé neberou snad ani vážně. Hlas volající na poušti – to je blázen, kterému už nikdo nevěnuje pozornost. Je takových lidí mnoho? Bývá to osud velkých umělců, myslitelů, proroků, na jejichž „zvěst" druzí nejsou třeba ještě připraveni, pokud vůbec někdy budou. Někdy se do takové situace dostaneme i my. Například jako rodiče dospívajících dětí si někdy stýskáme: „*Už mě neslyší, neposlouchají! Mluvím zbytečně.*"

A takový byl a je stav všech opravdových křesťanů a věřících lidí. Ti totiž mají pořád ve svém programu něco, co se nehodí do programu politiků, ekonomů, nadnárodních společností. Ať už jde právě třeba o výzvu k pokání, či třeba o to, že život není jen jídlo, pití, peníze a sex. Když tedy řekneme, že jsme jako „hlasy volající na poušti", nezní to zrovna povzbudivě.

Ale přece jenom to tak pesimistické není. Vždyť do pouště chodili bibličtí proroci. A postem v poušti začal svou činnost i Ježíš. V knihách Písma se poušť často vyskytuje v náboženské souvislosti. Co tam znamená? Na první pohled to není nic pěkného. Když Bůh stvořil zemi, byla rajskou zahradou, plnou zelenajících se rostlin a stromů, zvířat a ptactva. (Když tak nad tím přemýšlím, zajímalo by mě, zda tehdy na začátku už byla klíšťata a komáři. Možná ano, ale Adama asi nechávali na pokoji). Tedy všecko živé se tu množilo silou Božího požehnání. Na druhé straně tam, kde nic neroste, tam kde je pusto a prázdno, houšť a poušť - tam je země prokletá, vrací se do původního chaosu, tam bydlí zlí duchové. A přece se v historii Izraele stala podivná věc! Bůh vedl svůj lid do země požehnané, oplývající mlékem a medem. Ale cestou tam jej vedl pouští, a to dlouhou dobu, po čtyřicet let.

A proč zvolil Bůh právě tuto cestu? Protože cesta pouště je očistná cesta. Židé sice v egyptském otroctví trpěli, ale přece se jim potom stýskalo po plných hrncích jídla, které tam měli. Starověký Egypt je obraz hojnosti, nadbytku. Řeka Nil dává tolik vody, že obilí a zelenina stačí pro všechny obyvatele.

Hojnost však zotročuje. Na poušti se národ vrátil k bídě, ale hlavně ke svobodě. Kdyby se Židům nedostalo zvláštní Boží pomoci, jistě by buď zemřeli, nebo by se kajícně vrátili k faraonovi a poprosili o možnost návratu do otroctví. Biblické vyprávění líčí barvitě toto pokušení zříct se svobody. Ale Židé je nakonec překonali, protože zažili několikrát a silně zvláštní Boží pomoc v beznadějné situaci.

Setkáváme se tu tedy s neobvyklým protikladem. Na počátku stvořil Bůh velkou hojnost země proto, aby to člověk užíval a za to Boha chválil. Ale po odpadnutí člověka od Boha se děje něco divného. Právě tato hojnost všeho nás často oslepuje, příliš zaměstnává, zotročuje. S Bohem se tak můžeme setkat spíše v prázdnu, v nedostatku, na životní poušti. Tam najednou zazní jeho hlas. Lidové přísloví to vyjadřuje jednoduchým rčením: „Když je nouze nejvyšší, pomoc Boží nejbližší."

Poušť je tedy místo, do kterého bychom se měli zvláště v adventu vydávat. Za Janem Křtitelem. Naslouchat tomu hlasu z pustých míst, hlasu Božímu. Není to zrovna jednoduché, protože náš život představuje všechno jiné než takovou poušť. A právě před vánočními svátky to je vidět nejvíce.

Chrámy konzumu praskají ve švech – ty zrovna poušť nepřipomínají. A přece v nich před Vánocemi trávíme více času než kdykoli jindy. A co naše domovy? Nablýskaná okna, vymetený prach, nábytek se konečně pořádně leskne – ale zbude nám čas a síla na to, abychom si uklidili sami v sobě, ve svém nitru? Svíce na adventním věnci hoří a jejich záři za pár dnů vystřídá vánoční stromeček – ale hoříme my sami? Hoří naše srdce pro Ježíše Krista, pro toho, jehož příchod je v adventu ohlašován?

Dárky začínají plnit naše skříně – což je důsledek nákupní horečky a také příčina vyprázdněné peněženky. Ale namísto drahých dárků – neměli bychom dát raději sami sebe druhým lidem jako dar? Nedlužíme jim to? Jsme skutečně nablízku těm, které máme rádi, nápomocni? Nasloucháme jejich opravdovým potřebám a něco málo z toho plníme a uskutečňujeme? Neplýtváme svými silami na

zbytečnostech, na nakupování a vyřizování věcí, které často nejsou potřeba a naopak se stávají omluvou za to, že jsme si nedokázali na ty naše blízké najít čas a jen tak s nimi pobýt?
To všechno musíme před Vánocemi promyslet. To všechno máme v adventním čase změnit. Jinak se Vánoce stanou velmi povrchním svátkem. Jinak z Vánoc učiníme urážkou Božího majestátu.
A proto je třeba najít si čas vyjít na poušť, oprostit se od každodenních shonů, zapomenout na chvíli na všední starosti – být sami, v blízkosti našeho Boha. A zbavme se také pocitu, že nám něco důležitého uteče, když si vyhradíme čas na setkání s Bohem. Protože jestli něco opravdu rychle uteče, pak je to jedinečná možnost být s tím, který nás stvořil a přišel nás vysvobodit.
Je důležité zachovat toto pořadí. Být nejprve na pustém místě s naším Bohem, oproštěni od všeho, co jinak vyplňuje naše životy. Teprve poté, změněni, můžeme plnohodnotně prožívat adventní a vánoční čas. V takovou vzácnou chvíli, kdy jsem jen já se svým Bohem, je důležité…….. Ticho. Ticho – ne ze strany Boží, ale z mé strany. Všimněte si, že lidé přicházejí na poušť za Janem Křtitelem, ale za celou dobu nic neřeknou. Jsou zticha. Mlčí. Mlčí a poslouchají, co jim Bůh skrze Jana sděluje. Jak málo to umíme: mlčet, ztišit se před naším Pánem. Buďto jej dokola zahrnujeme našimi přáními, očekáváními, prosbami a děkováním, nebo se nám honí hlavou různé myšlenky – co se dneska stalo, co se asi stane zítra, co mám ještě dnes před sebou, co mně dělá starosti, co mě potěšilo. Ticho – ticho před Pánem je začátek opravdové změny. Jak se to dělá? Třeba tak, že si v klidu na pár minut denně otevřeme Písmo a budeme soustředěně naslouchat Božímu hlasu. Anebo tak, že se třeba na čtvrt hodiny zavřeme sami v místnosti, stranou druhých lidí a poprosíme Boha, aby s námi byl, a aby k nám mluvil.
Jistě víte, jak je trapné, když se sejdou dva lidé a nemají si co říct, a tak „tlachají“ o hloupostech, protože se bojí mlčet. Říká se, že podle toho se poznají skuteční přátelé: když vedle sebe mohou mlčet, když si nemusejí nic říct, a přesto v tom tichu si rozumí. Bůh v Ježíši Kristu je naším nejlepším přítelem, v jeho přítomnosti se tedy nebojme mlčet, zklidnit se, čekat, až začne mluvit první a neskákat mu do řeči. Z takového setkání s Bohem můžeme vyjít velmi obohaceni, proměněni. Sami budeme jistě překvapeni, jak k nám nakonec Bůh bude mluvit.
Jan Křtitel tedy kázal na poušti, kázal lidem Boží slovo. Kázal o příchodu Mesiáše a vyzýval lidi k pokání – a to dost tvrdým způsobem. Zdá se to nelogické. Prorok přece dostává od Boha poslání, aby mluvil k lidu. Bylo by tedy přirozené, aby šel do měst a mluvil na hlavních náměstích. Tam přece také staví tribuny všelijací táboroví řečníci. Prorok však jde do pouště. Ale ke komu tam bude mluvit? Koho tam osloví? A přece i zde se neobyčejně projeví zvláštní boží div. Lidé z měst sami přijdou, aby ho tam slyšeli. Protože už mají dost těch pozlátek a lidského tlachání. A hlavně proto, že Bůh sám je posílá.
To pak má velké výhody. Vždyť jaké úsilí musí vynaložit táborový řečník na to, aby získal sympatie posluchačů?! Musí jim, jak se říká, padnout do noty, musí mluvit o tom, co lidé chtějí slyšet. Do pouště ovšem přijdou jenom ti posluchači, které proroku poslal Bůh. Kazatel nemá zájem na tom, aby se jim líbil, aby si je získával. Je v řeči docela svobodný a nemusí se bát vyslovit plnou pravdu. I tvrdé oslovení „plemeno zmijí“ lidé snesou, pokud opravdu touží po boží blízkosti a změně života. A ti, kterým se to nelíbí, sem nemuseli chodit. Pravda pak má zvláštní sílu. Nakonec proroka v poušti slyší víc lidí a víc o něj dbají, než o všechny řečníky na nárožích.
Tato biblická zkušenost je i v dnešní době aktuální – církev má prorocké poslání. Církev má mluvit celou pravdu, zvěstovat Boží lásku k člověku, který ovšem zhřešil a bez Boha by propadl soudu a smrti. Církev má mluvit plnou pravdu o člověku, o světu, o Bohu – i to přesto, že její hlas se někdy podobá hlasu volajícího na poušti, tedy hlasu, kterého si mnozí lidé nevšímají, anebo se mu vysmívají. Abychom však vůbec mohli takto volat, musíme nejprve hledat tu poušť, ve které je Bůh téměř hmatatelný. Abychom sami mohli volat, abychom mohli být těmi hlasy zvěstujícími Boží slovo druhým lidem, musíme se nejprve sami ztišit, umlknout a naslouchat hlasu Božímu.
Milí bratři, milé sestry, zvlášť v posledním čase církev přestává doufat, že její hlas ještě někdy výrazně pronikne do světa. Do světa, který žije podle docela jiných zásad, do publika, které si přeje slyšet úplně jiné věci, jiná evangelia, do srdcí lidí, kteří vyznávají všechno jiné, jen ne Ježíšovy hodnoty. A přece se v dějinách církve setkáváme se zvláštní zkušeností. V minulosti žily a mluvily tisíce táborových řečníků. Měli ohromné úspěchy. A kde jsou? Zapomenuti. Hlas církve však trvá, protože je to hlas Boží. I když zní kolikrát jen na poušti. /// *Modlitba po kázání: Pane Ježíši Kriste, nauč nás najít si čas a místo, kde se s tebou setkáme. Dej nám víru nepokládat takové setkání za promarněnou chvíli. Uč nás ztišit se před tvou tváří, trpělivě naslouchat tvému hlasu a pak s odvahou plnit tvou vůli. Amen.*